

1 De spelling

Deze bijlage gaat over de spelling.

Spelling heeft veel te maken met uitspraak.

Als je weet hoe je een woord schrijft, weet je meestal ook hoe je het moet uitspreken. En als je weet hoe je een woord uitspreekt, weet je meestal ook hoe je het moet schrijven.

Vocalen en consonanten

Het Nederlandse alfabet bestaat uit 26 letters:

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z

De a, e, i, o, u en y zijn **vocalen**.

De andere letters (b, c, d, f, enzovoort) zijn **consonanten**.

Met de vocalen kun je verschillende klanken maken:

lange klanken

[aa] de taal
[ee] de week
[ie] Lies
[oo] rood
[uu] duur

korte klanken

[a] de man
[e] ik zeg
[i] hij zit
[o] dom
[u] druk

andere klanken

[oe] het boek
[ei] reizen
begrijpen
[au] gauw
koud
[eu] leuk
[ui] gebruiken

Voor de spelling is vooral het verschil tussen lange klanken en korte klanken belangrijk.

Syllabes

Woorden bestaan uit **syllabes**: stukjes van woorden die bij elkaar horen:

Ne - der - land

ma - ken

be - lang - rijk

uit - spraak

Syllabes kunnen **open** of **gesloten** zijn:

Open syllabes eindigen op een vocaal:

gro - te

hui - zen

ma - ken

du - re

zo - nen

we - ken

kie - zen

Gesloten syllabes eindigen op een consonant:

maan - den

woor - den

dik - ke

zeg - gen

lief - de

kos - ten

rook - te

dur - ven

Korte en lange klanken

De spelling van de klank:

Gesloten syllabe, 1 vocaal: de klank is kort.

man

dom

mannen

domme

Gesloten syllabe, 2 vocalen: de klank is lang.

taal

boom

maandag

rooster

Open syllabe, 1 vocaal: de klank is lang.

praten

bomen

rare

rode

Let op: de [ie]-klank wordt altijd als 'ie' geschreven. De spelling verandert niet:

lief

niemand

Let op: een syllabe met een korte klank moet altijd gesloten zijn. Er staat dan vaak een **dubbele consonant**.

man	mannen
dom	domme
ik zit	zitten
gek	gekke

De f/v en de s/z

De v en de z staan nooit aan het einde van een woord of van een syllabe. Je hoort en schrijft dan altijd een f of een s.

De f en de s staan bijna nooit tussen vocalen. Je hoort en schrijft dan bijna altijd een v of een z.

lief	lieve
liefde	liever
ik blijf	blijven
boos	boze
huiskamer	huizen
ik kies	kiezen

Al deze regels zijn belangrijk bij de substantieven, de adjectieven en de werkwoorden.

Substantieven (zie hoofdstuk 3)

de taal	– de talen	de man	– de mannen
de week	– de weken	de les	– de lessen
de boom	– de bomen	de zon	– de zonnen
het uur	– de uren	de rug	– de ruggen

de brief	– de brieven
het huis	– de huizen

Adjectieven (zie hoofdstuk 4)

raar	– rare	nat	– natte
geel	– gele	gek	– gekker
ziek	– zieke	dik	– dikke
groot	– groter	dom	– domme
duur	– dure	druk	– drukker

lief	– lieve
grijs	– grijze

Werkwoorden (zie hoofdstuk 2)

praten	– ik praat	pakken	– ik pak
nemen	– ik neem	zeggen	– ik zeg
kiezen	– ik kies	zitten	– ik zit
kopen	– ik koop	stoppen	– ik stop
huren	– ik huur	lukken	– het lukt

blijven – ze blijft
leven – ik leef
lezen – ik lees
reizen – ze reist

In de verleden tijd zijn de spellingsregels anders. Bij de verleden tijd van de regelmatige werkwoorden schrijf je altijd:
ik-vorm + de(n)/te(n).

Dus: ik praatte (niet: ik 'prate').
ik wachtte (niet: ik 'wachte')

De regels van de verleden tijd 'winnen' dus van de spellingsregels.

De regels van bijlage 1 zijn:

A

Korte klank: 1 vocaal: de man - de mannen
Lange klank: 2 vocalen: de boom
Lange klank: 1 vocaal: de bomen

de man
de taal
grote
domme

B

Aan het eind van een woord of syllabe: f/s
Tussen twee vocalen meestal: v/z

ik blijf – blijven
lief – lieve
ik lees – lezen
grijs – grijze